

REUNIÓ DEL CONVENI DE BERNA SOBRE ESPÈCIES EXÒTIQUES INVASORES

Reykjavik, 22/24 de maig de 2007

El grup d'experts del Conveni de Berna sobre espècies exòtiques invasores (que es va reunir a Palma l'any 2005), ha celebrat la seva reunió a Islàndia, amb la participació de seixanta especialistes de més de vint països d'Europa, nord d'Àfrica, i observadors d'agències i organitzacions no governamentals de caràcter internacional. És la quarta reunió d'aquest grup, i la més nodrida i densa de les que han tingut lloc.

A la reunió es presentaren casos d'invasions biològiques a Islàndia (d'un especial interès, veure addenda 1), cada país membre del conveni ha informat dels avanços que han dut a terme (molt desiguals, lògicament), i finalment s'han presentat documents d'interès general, en relació a llistes internacionals d'espècies invasores i a la possibilitat de regular-ne el comerç, per disminuir l'amplitud del problema.

Els països més actius en aquest problema són, segons els **informes nacionals** exposats, el Regne Unit (amb una política nacional ben establerta, i operacions pràctiques potents, com és el cas recent de l'ànnera canyella, de les quals n'han eliminat més de quatre quintes parts - 3.395 ànneres sacrificades -; Holanda, al punt d'aprovar una estratègia nacional; Suïssa, amb una forta reglamentació federal; i Portugal, amb accions pràctiques de caràcter molt divers. És notable el desenvolupament del tema a països d'Europa Oriental, Croàcia en especial, i el retard o inacció dels països mediterranis en general. En el cas d'Alemanya, el tema es troba en un estadi quasi acadèmic. El representant del ministeri espanyol va presentar una informació parcial (elaborada sense consultar les CCAA), i va anunciar la convocatòria a Madrid d'una conferència monogràfica el gener, amb l'objectiu implícit d'estimular la UE a reglamentar el tema. Va haver-hi també una intervenció d'un representant de la UE, i va deixar diplomàticament clar que no hi ha previsions a mig termini que el tema sigui objecte de reglamentació per la Unió.

Altres temes dels que es presentaren informacions o novetats foren el de les espècies invasores marines (més de 2.400 considerades com a tals a Europa!); els diferents bancs de dades internacionals operatius a través d'Internet; i les relacions de les espècies invasores amb el canvi climàtic, que permet a diverses espècies que fins ara havien estat detingudes pels freds de l'hivern, proliferar i adoptar estratègies invasores.

L'anàlisi jurídic de les relacions del **comerç** i les EEI, presentat per Mrs. Clara Shine, demostra que és possible establir restriccions en casos que comptin amb una anàlisi de riscos sòlid que en demostrï l'existència sobre la salut humana, animal o vegetal. Fins i tot el GATT preveu expressament aquestes excepcions. Així i tot, queda clar que la matèria és complexa, i que hi ha poquíssim precedents en països de la UE. Fora de UE, és més freqüent, i es comentaren restriccions diverses, algunes molt importants, a Islàndia i a Suïssa. Un exemplar d'aquest estudi és disponible en PDF.

En quan a les **llistes internacionals**, tenen una utilitat limitada, ja que resulten enormes, sobre tot quan inclouen espècies potencialment invasores. Als USA n'hi ha més de 16.000 en aquesta categoria. Sembla clar que les llistes han de ser regionals o nacionals, tot i que és útil intercanviar informació amb agilitat, ja que si una espècie esdevé EI en una localitat, és més probable que també ho faci a altres de clima similar.

Diversos conferenciants incidiren en un aspecte essencial: la informació ha de precedir l'acció; em sembla pertinent completar l'imperatiu: *la informació ha de precedir l'actuació, però no substituir-la.* Diversos països han publicat treballs i estudis, però els casos de control i eradicació son encara molt comptats. L'operació de la nostra conselleria, d'eradicació completa del Jacint d'Aigua (Felanitx, 2006), ha aixecat l'interès dels especialistes, ja que és un dels pocs casos d'èxit contra aquesta espècie coneguts (gràcies a una detecció primària i una actuació immediata). Els casos del Minhà i el control dels coatis han estat també comentats en petit comitè, amb un gran interès. Igualment ha estat considerat positivament el criteri aplicat a les Balears de les espècies exòtiques en la legislació cinegètica i pesquera.

Reykjavik-Palma, maig 2007
Joan Mayol

Addenda 1:

Una visió d'Islàndia en particular referència a les espècies introduïdes invasores.

Islàndia és una gran illa (103.000 Km²), a cavall de les plaques americana i europea, volcànica, amb una cobertura de gel permanent de l'ordre del 15%, escassament poblada (300.000 habitants, la meitat a Reykjavik), i que no va ser ocupada per l'home fins al S.X.

Tot i els seus paisatges bellíssims, la baixíssima densitat de població i un clima extremadament fred (característiques personalment comprovades!), l'impacte ecològic que ha patit és molt sever: és el segon estat més deforestat d'Europa (darrera Malta), ja que la cobertura arbòria d'un 20% quan l'illa va ser poblada ha caigut per sota del 2%. El poc desenvolupament edàfic i la intensitat de les pastures (ovelles i cavalls) ha generat problemes d'erosió molt importants.

Per contra, juga al seu favor l'intel·ligent aprofitament de l'energia geotèrmica, que permet resoldre la calefacció (inclosa la d'hivernacles agrícoles), aigua calenta domèstica i producció d'electricitat a partir del vulcanisme actiu, i un estalvi enorme en petroli. Això, unit a la riquesa pesquera, proporciona als illencs un nivell i qualitat de vida molt notables.

Els paisatges rurals estan dominats absolutament per terres de pastura (cavalls i ovelles, principalment), conreus de ferratge, i terres fora ús, sigui per neus permanents, colades de lava, o extenses planures de graveres d'origen glacià.

Aquestes darreres han donat lloc a un interessant cas ecològic: la introducció de *Lupinus nootkatensis*, una fabàcia d'origen àrtic canadenc-alaskià.

La plantació massiva de l'espècie en aquests sols desèrtics, quasi abiòtics, implica una ràpida colonització i fertilització (diposita fins a 100 Kg de nitrògen per Ha i any!), i la penetració de noves plantes. Per tant, resulta molt eficient per aturar l'erosió –èolica, sobretot- que afecta aquestes localitats. Desgraciadament, la dispersió de llevors és important, i l'espècie penetra en altres ecosistemes, en detriment de la biodiversitat vegetal pròpia de l'illa. L'espècie és fàcil de controlar amb herbívors domèstics. Actualment, cobreix alguns milers d'hectàrees, és una planta molt apreciada pels serveis forestals i de control de l'erosió, i vista amb preocupació pels responsables de conservació de la natura.

Un altre cas conflictiu és el Visó americà, introduït en el primer terç del segle XX i que ha anat colonitzant tota l'illa. Els seus efectes sobre la fauna són catastròfics, molt en especial per la depredació a les colònies d'aus marines (A Islàndia la concentració de colònies de nidificació d'aus marines és espectacular, i diverses espècies tenen poblacions de milions de parelles). La dificultat de controlar les poblacions del visó són enormes, en un país d'aquestes dimensions i de relleu tan viu. Tot i això, hi ha un esforç sostingut, amb un sistema de recompenses i equips de caçadors professionals, que efectuen batudes amb l'ajuda de cans, operació que suposa una inversió molt important (2 milions de dòlars per 3 anys per actuar en dues àrees, amb un total de 4000 km²). Han comprovat que els anys d'hiverns més suaus en cacen més, i que un increment important de l'esforç de caça es tradueix en una reducció no lineal de la mortalitat natural (4el doble d'esforç sols incrementa els resultats demogràfics en un 20-30%). En sacrifiquen de l'ordre de 6000 a 8000 anuals. No descarten que un dia sigui possible eradicar-lo, però saben que en són lluny.

L'illa pateix també altres problemes de biointrusos: tal vegada el cas més espectacular és el de *Campylopus introflexus*, una molsa invasora en zones d'aflorament termal.